

סוכות (2)

מצות סוכה

עצם קיום המצוות הוא למעלה מכל טעם וכל סגולה. טעמי המצוות שאנו יודעים אינם סיבות שבלעדיהן הופכת המצוה לחסרת תכלית, חלילה, כפי שבאר רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל: **הרמב"ם** כותב בהלכות תשובה, שאצל הקב"ה הוא ודעתו אחד, וכשם שאין יודעים עצמותו, כך אין יודעים דעתו. ואם אין יודעים דעתו, מה שייך בכלל לתת טעם למצוה? איך יתכן שנואמר: הקב"ה ציוה כך וכך, וזאת מהטעם הזה והזה? כשם שאין יודעים עצמותו, שאינו גוף ולא ישיגהו משיגי הגוף, כך אין יודעים דעתו וטעמו.

אלא אמר רבי שמואל: טעמי המצוות הם כטעמים המשתנה של המאכלים, טעמו של מיץ תפוזים אינו כטעמו של מיץ תות בננה, ואף אם שותים אנו מחמת צימאון, ולא מחמת החשק לטעום מין המיץ, בכל זאת חשים אנו בטעם, כלומר: טעם המצוה אינו הסיבה לקיומה, כי אם הטעם המתלווה אליה. מהו הטעם של מצות סוכה? להרגיש ספון בעולמו של הקב"ה, בצלא דמהמנותא. ואכן, חביבות מיוחדת יש לה למצות סוכה. **ספר "יחי ראובן ימים נוראים, סוכות"**

חג הסוכות בתחילת השנה או בסופו?

יש לתמוה, בתורה מוזכר ב' פעמים חג סוכות, במקום אחד כתוב שהחג בתחילת השנה, ובמקום אחר בסוף השנה. בפרשת משפטים (כג.טז) נאמר: **"וחג האסיף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה"**, ובפרשת כי תשא (לד. כב) נאמר: **"וחג האסיף תקופת השנה"**, ופירש רש"י, תקופת השנה, בתחלת השנה הבאה. אלא כתב בספר **"פנינים יקרים"**: מצאתי בספר קדמון **"קנה חכמה"** להמקובל הגאון רבי ליב פוחביצר זצ"ל שכתב, שמעתי מפי המנוח הרב הגאון ר' יהודה ליב, ביאור נפלא: כתוב במדרש שקודם שעשו ישראל את חטא העגל, אמר הקב"ה שרצונו לתת חג בכל חודש בשנה, וכשעשו את העגל בחודש תמוז, ביטל להם את החגים, עד שמשה עלה למרום לבקש מחילתם, ונתרצה הקב"ה, והשלים להם את כל החגים שנבטלו בחודשים תמוז, אב אלול, והשלימם בחודש תשרי, ר"ה יוכ"פ וסוכות, אמר הקב"ה חג שלו לא אתן בו, הוסיף שמחת תורה.

נמצא שקודם חטא העגל חג הסוכות היה צריך להיות בחודש אלול שהוא סוף השנה, ולאחר חטא העגל חג הסוכות ניתן בתשרי שהוא בתחילת השנה החדשה. על כן בפסוק בפרשת משפטים המדבר עוד קודם חטא העגל נאמר: **"בצאת השנה"** הוא סוף השנה חודש

אלול, ובפסוק בפרשת כי תשא המדבר לאחר חטא העגל, נאמר: **"תקופת השנה"**, היינו תחילת השנה, חודש תשרי.

ספר "אוצרות התורה סוכות, ימים נוראים"

השפעת הסוכות לא תבוא מאליה

חג הסוכות הוא זמן של השפעה רוחנית רבה, שעל ידה יכול האדם להתעלות מאוד במשך כל השנה שאחריה, וידועים דברי חז"ל שהשכינה כביכול פורסת כנפיה על הסוכה. אך מתי כל זה יפעל? רק כאשר נעשה אנו במקביל את המוטל עלינו. אם אנו לא נפעל מאומה ונמתין שההשפעה תורעף עלינו מאליה, לא נשיג דבר, כי סדר הנהגת ה' עם באי עולם היא, **שה'איתערוותא דלתתא'**, היא תנאי מוקדם ל'**איתערוותא דלעילא'**, ועל האדם להקדים ולעשות כל יכולתו, ומן השמים יסייעוהו לסיים את המצוה, אך מה שבכוחו של האדם לעשות בעצמו אינו נעשה מלמעלה. היכן ראינו יסוד זה כאשר משה רבינו מנה אל הלויים, שאף שהדיבור היה בא אליו בפתח כל אוהל, להודיעו את מנין הנפשות שבו, בכל זאת היה צריך ללכת לכל המחנה ולעמוד בפתח אוהל. כך ראינו גם בבת פרעה, שרק כאשר שלחה את ידה נעשה לה נס ונשתררבה עד תיבתו של משה רבינו. ואם כך, קל וחומר בעניינינו, עלינו לפעול ולהשתדל בכל יכולתנו ולהתקשר ולהתחבר עם ההשפעה הרוחנית הבאה מלמעלה בחג הסוכות, ולא לסמוך על כך שעל ידי השראת הקדושה תבוא אלינו הקדושה מאליה.

ספר "כמוצא שלל רב סוכות"

מהותם של ענני הכבוד

מצות הישיבה בסוכה היא לזכר ענני הכבוד שהקיפו את עם ישראל בהיותם במדבר, כמובא (סוכה יא:). הענין צריך באור, מה הטעם של קביעות יום טוב דוקא לזכר הנס של ענני הכבוד? הרי כל הליכתם במדבר היתה רצופה בניסים גדולים שהתרחשו מדי יום ביומו, כמו בארה של מרים, או הזמן שירד במשך ארבעים שנה יתרה מזאת, חז"ל דרשו (שם יב), שהסכך צריך להיות דוקא מגדולי קרקע, וקשה, אם כל מצות סוכה היא לזכר ענני הכבוד, מה הנפקא מינה אם הסכך מגדולי קרקע או לא? אלא שמשמע מכן שיש זיקא בין ענני הכבוד לגידולי קרקע.

מובא ב"נר ישראל", שהקשו לרבי ישראל מרוזין זצ"ל, מדוע קוראים לעננים שסבבו את בני ישראל במדבר בשם **"ענני כבוד"**? מה כבוד שייך לענין זה? הוא תירץ,

הלכה: מצוה לטרוח בעשיית הסוכה.

כתב המ"ב (סי תרכ"ב) (סי תרכ"ב): ומי שאינו מדקדק להתחיל בבניית הסוכה מיד במוצאי יום"כ, עכ"פ ביום המחרת אחר יציאת מבית הכנסת יתחיל ויגמור כולה אם אפשר. ובפסקי תשובות (אות ג) כתב: ואם אינו מספיק לעשות בהידור וכראוי, מוטב שלא למהר לעשותה ביום אחד, ויש לכל אדם להשתדל להניח בעצמו את כל הסכך, ואם אי אפשר לו מאיזה סיבה יסכך מעט ושאר יעשה על ידי שליח ויאמר לו אתה שלוחי לסכך סוכה זו לשם מצות סוכה, ומנהג צדיקים להקפיד למרות חלושתם וטרדותם במילי דשמיא לסכך בעצמם לכל הפחות שיעור סוכה כשירה דהיינו ז' על ז' טפחים.

ספר "בפסקי תשובות" חלק ו'

פתגם: הדימיון, עוף נטול כנפיים, בעזרת הרוח ימריא לשמים.

ספר "שמחלה"

חקירה: סוכה תחת האילן פסולה

כל הסוכה פסולה, או שרק הסכך פסול (ברכת אברהם ט: סוכה תחת סוכה האילן ג: כל הסוכה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אש יצאה מחשבון

באישון לילה פרצה דליקה בבית עסק ידוע וכל הסחורות עלו עשן. למחר נפוצה שמועה מפה לאוזן, כי היתה זו הצתה במזיד, מאחר שבעל העסק צפה להפסדים גדולים בעתיד הקרוב וביקש להציל עצמו בעזרת דמי הביטוח. הגיב על כך יהודי חכם: זהו שנאמר בתורה: כי אש יצאה מחשבון.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף פד)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי, אברהם בן רחמונא, נחום בן שמחה. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים.

לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה.

שחכמי המחקר קבעו שמגופו של כל אדם עולים תמיד אדים דקים היוצאים מנקבי החוטם ומהבל הפה. בנקבים אלו התגלתה תופעה מעניינת, כאשר עולים משני אדם שאין בהם אהבה, עולים האדים כל אחד לעצמו בלי להתערב יחד. אהרן הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום וגרם שתשרה אהבה בין כל ישראל עד שהיו בבחינת 'כאיש אחד בלב אחד' כך יצא שהאדים של כלל ישראל התלכדו יחד, ומן ההבל הזה נעשה ענני הכבוד. בכך יתבאך שמם של העננים: ענני הכבוד, שהרי אין לך כבוד גדול מכך לעם ישראל ששישים רבוא אנשים יש ביניהם אהבה, אחוה, שלום ורעות.

על יסוד דברים אלו ניתן להסביר את העובדה שעם ישראל הצטוו לעשות זכר דוקא לענני הכבוד. נס זה היה שונה מן הניסים האחרים, שכן הוא נעשה על ידי פעולותיהם ועבודתם, בזכות השלום, שלא כמו ירידת המן ובארה של מרים שבאו מצד הקב"ה בזכות משה ומרים. אין לך נס גדול יותר מן העובדה ששישים רבוא איש חיו בשלום איש עם רעהו ארבעים שנה. נס זה גדול יותר מירידת המן ומבארה של מרים. בזאת תתבאר אף הזיקה לגדולי קרקע, ענני הכבוד לא היו מוצר שמימי, אלא נוצרו מכח פעולותיהם של אנשים בעולם הם היו גידוליהם ופירות עמלם של בני האדם החיים על פני האדמה.

ספר "ומתוך האור סוכות"

הסוכה גם עראי וגם קבע. סוכה שהיא למעלה מעשרים אמה פסולה, ורבי יהודה מכשיר (משנה סוכה ב). בגמרא (ז:), התבאר ששורש מחלוקת בין החכמים לרבי יהודה הוא בשאלה אם סוכה צריכה להיות דירת עראי או דירת קבע.

אולם הגאון בעל "חתם סופר", כותב על כך: אלו ואלו דברי אלוקים חיים. והוא מבאר בדרך דרוש: יוצאים מן הבית לדירת עראי כדי להורות שכל הגורן והיקב וכל ענייני העולם הזה הם עראי בלבד ולכן אינם נחשבים בעינינו, וכל מטרתינו ומגמתינו היא ליום שכולו ארוך, שהוא עיקר דירת קבע שלנו. אולם מאחר ואנו יושבים בסוכה רק שבעה ימים בשנה, ואחר כך שוכחים לגמרי את הרמז ההוא, על כן באו ואמרו שעל הסוכה להיות דירת קבע, כלומר: שרעיון העראי בעולם הזה יהיה קבוע בלבו כל הימים. ובאופן נוסף: סוכה צריכה להיות דירת קבע במובן שהתבאר קודם: שרעיון הסוכה ישכון בלבו בקביעות, אך שוב תהיה עראי, כי למחרת יעלה למדרגה יותר גדולה עד שהסוכה של היום לא תחשב למאומה, כי יוסיף לעלות ולהתעלות, וללכת מחיל אל חיל, עוד ועוד.

ספר "כמוצא שלל רב סוכות" בשם ה"חתם סופר"

